

اداره مخصوصه

در سعادتده بار عالي حاده سننه

محل اداره

مجله علمي دریافتی ۱۳۲۶

دين ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لق رساله در

سلکریز ، موافق آثار جذب و مع المعنون
در ج اینجهی زیر آثار اراده ارائه
ایرانی

در سعادتده نسخه هی ۵۰ پاره در

مؤسسی : ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنده ایکی	الی آیانی	۶۰
		۴۰
		۴۰

در سعد دند

ولا یانده

مملکت اجنبیه ده

تاریخ تأسیسی :
۱۱ نمرز ۱۳۲۴

قیرلەدن مقوا بور و ابله کوندریلیرسە سنوی
۲۰ غروش فضلە آلنیر
در سعادتده بوزتە ابله کوندریلیرسە ولايات بدلى اخذ او لئور.

ایکنچی جمله

۱۶ زیع الآخر ۱۳۲۷ پنجشنبه ۲۳ نیسان ۱۳۲۵

عدد : ۳۵

رسالتلرینه دلالت ایدر ببر معجزه ایله تخصیص بیورمشادرد. مثلاً موسی علیه السلامک زماننده علم سحر رواج بولدیغندن رسول مشار ایله سحره یه غلبه ایده بیله جلک بر طرز اعجاز ایله ممتاز بیوریلوب بونکله غرام سحره ابطال بیورلدی. (وبطل ما کانوا یالمون) عیسی علیه السلامک زماننده علم طب علوم سائمه دن زیاده انتشار ایتمکله مشار ایله دخی احیاء موئی معجزه سیله تخصیص بیوریلوب بو سایا یه ده علم مذکور منتبیری بہت وحیرتده قالدی. زمان بلاشت عنوان سعادتده ده قوم عرب میاننده فصاحت و بلاغت حدقکله واردیغی، حال بوكه سیدالسادات افدمزک هم رسالتلری کافه افراد بشره شامل هم ده شریعت غرالری شرایع منزله نک خاتمه سی اولدینی جهته فخر - الوجود اقدمن قرن آ بعد قرن انتهاء زمانه قدر کلش وکله جلک فحول بالاختک لسانلرینی لال برآقه حق بر معجزه عظیمه ایله اختصاص ایتدیلرک معجزه مذکوره یه لسان عربده (اعجاز القرآن) اطلاق اولنور. ایشه انس وجن بر آریه کاوبده قرآنک مثنی اتیانه سعی ایسلر موفق اوله میه جقلرینی اخبار ایدن (قل لئن اجتمع الانس والجن ...) آیت جلیله سی قرآن مجیدده در. حضرت پیغمبر جمیع سور قرآنیه ایله تحدى بیوردقلىری کبی بعض سوره ایله ده تحدى بیوردقلىری واردر.

اوت کتب سیر و تواریخی مطالعه ایدیبورسک ده او جله بليغانه يازلش بر طاق سوزلری افاده آخر ایله بزه قارشی سویلیورسک دیه تفوه ایدنلری (قل فأتوا بهشتر سور مثنه مفتریات) آیت قرآنیه سیله اسکات بیورمشادر. دها صکره لری ده قرآن کریمک بر سوره سیله ده تحدى یه تنزل بیوردقلىری حالده فصحای عدنان وبلغای قحطانک هیچ بری معارضه یه يول بوله مادیلر. معجزه مذکوره ادراک ایتدیکمنز اون در دنیجی عصره تدر معارضه سندن عاجز برآقدینی نفوسك عددینی قابل احصا اولیه حق بر درجه یه ابلاغ ایدرجمه شه شان و عظمتی محافظه یه موفق اولدی. بو اعجاز ایسه قرآن مینک اسلوب عربی اوzerه بقاسنه متوقف اولوب لغه اخرا یه تحولی حالده محافظه ایدیله میه جکی قطبیدر. اوحالده قرآن مجیدک کافه دقایق کلامیه و جمعیت مخصوصه سی بحق ادا ایمک اوzerه هر لسانک باخصوص لسان دقیق عربک کندیسنه خاص اولان طرز بیانی نظر دقه آلمقین لغت اخرا یه على طریق الاحتواء ترجمه شن موفق اولدم دیه رک اصل عربیسیله سیان طو تانلر طولایسیله هدم ارکان و تخریب بیانه سعی ایتمش اولورکه دکل کلام الله اولان قرآن کریم حقنده حتی بشقه اثرلر حقنده بیله تحت اکانده اولمادینی عالم لسان علماسنجه امور بدیهیدندر. بو اعتقاد سقیمه قناعت بیوک غفلتدر. بو اعتقاده ثبات (یریدون ان یطفؤا نورالله بافو اههم) آیت جلیله سنه ماصدق اولقندن باشقة بر تیجه یی انتاج ایمیز. تصهیح عبادت ایچون بعض آیات قرآنیه یی لغت عربیسیله تعلم هر مسلم ایچون واجب وقدر المزوم تعلم ایقیه نلرک لسان شریعتمده عاصی اولمی خصوصنده کی اجماع ، مدعا منزی

ونع الوکیل. فانقلبوا بنعمة من الله وفضل لم یمسهم سؤوا تبعوا رضوان الله والله ذو فضل عظيم .) مسلمانلر بدایت ظهورلرندن بتون اقطار عالمه داغدیلر ، فتح ایتدیلر ، دنیایی منقاد ایتدیلر ، مغلوب ایلدکلری دولتلرله ، تسخیر ایستکلری ماتلرله عقولی دهشت ایچنده برآقدیلر . سکسان سنه ی کچمیان ناچیز بزرگان ظرفنده عدلرینک از لغته ، لوازم حربیه لرینک هیجلکنے رغمًا حکومتلرینی اسپانیه ایله فرانسیی ایران بیره نه طاغلرندن تا سد چینه قدر تمدید ایتدیلر . اقوام مختلفه نک عادات وطبا یعنی وقوف واعتیادلری اولمدینی حوالده ملوکی ، قیصرلری ، کسر الری کندیلریه فرمانبر ایتدیلر .

قضاؤقدره اولان بوعتقاد او نلری دنیانک او بر او جنده کی معركله جو لقدریه چو جقلریه حتی قادینلریه کیتمکه هم ده سیرانکاهه کیدر کبی سرور و نشاط ایله کیتمکه سوق ایدردی . کویا که الله او لان توکاری سایه سنده هر بر دھیتھے قارئی مصون و محفوظ ایدیلر . اوافق چو جقلرله قادینلر عسکرلرله صو ویرمک کبی خدمتلرده استخدام اولنور ، ارکلردن انجق سلاح قوللائق خصوصنده آیریلیرلرددی . نه قادینلر دهشت ، نه اوافق چو جقلرله خوف و خشیت قطعیاً عارض اولمازدی .

نرده سکن ای جماعت رحمت ، ای ارباب شفقت ! نرده سکن ، ای جبال متن قدرت وقوت ! ... سزرلر زمان شدته خلقک اميد کاهی ایدیکنر . معروف ایله امر ، منکردن نهی ایدراک خیری امت ایدیکنر . شمدی نرده سکن ؟ عجا شکاف مقابر کزدن باقوبده اخلاف کنکزک ، احفادیکنکزک بوكونکی حال سفینی کوریو دمیسکن ؟ ایوه ! او نل سزرک طو تدیغکنر یولی برآقدیلر ، کریو ئ ضلاله صابدیلر ، فرقه ، شیعه منازعاتی ایچنده تارمار اولوب کیتیدیلر . اویله بر عجز و ضعفه کرفتار او لدیلرک بورکلر دایانماز . جکرلر پاره پاره اولور . اجانبک ایدی ئ افتراضه شکار اولشلرده وطنلرینی ، حقلرینی مداعیه یه قوت بوله میورلر . ایچکزده بر بقیه روح ، بر صدای غیرت یو قیدرکه خروش ایتسون ده غافلاری اتابه کتیرسون ، اویویانلری بیدار ایتسون ، ارباب ضلالی سبیل رشاده سوق ایلسون ؟ انا الله وانا ایله راجعون .

مصر مفتیسى سادوم شرح مح عبد

مترجم : محمد عااف

اعجاز قرآن

جرائد مصریه دن (الفلاح) نام جریده نک ۲۰ ذی الحجه سنه ۳۱۴ تاریخی والی یوز او توز بر نومرس ولو نسخه سنده (القرآن الشریف و ترجمه باللغة الانگلیزیة) سرلوحه لی بر مقاله کوردم . غرته محروم او لان ذات بوباده کوزل اداره لسان و افکار ایتمش ایسدهه مادام که اس بحث دارینده موجب فوز و فلاخ مؤمنین او لان قراؤز کریمه تعلق ایدیوز ، داعیلری ده حسب الديانه کیات آتیه نک ایرادینه لزوم کوردم . ارباب علم و کله خف دکلدرکه جناب حق رسیل کرامی صدق

ایکیدن خالی اولیه‌جقدی : یاشرف نبوته تشرف ایده‌جکلردى، یاخود تشرف ایتمیه‌جکلردى. نبوت ایله تشرف ایتملری پدرلرندن خاتم الانیا اویلچ فضیلتى رفع ایده‌جکنندن معنای کوثرک صلی الله علیه وسلم افندمن حفنه تکملنے منافی اولدینی کی تشرف ایتمه‌ملری دخی منافیدر. (لوعاش ابراهیم لكان نیبا) قول شریف نبوی ایله بورایه‌ایما بیوریلیور.

سورة معروضه قصیره نک ایکنچی آتی اولان (فصل لربک و انحر) کذک سکن فائده و نکته‌یی مشتملدر :

۱ — معنای تسیدن مستفاد اولان فاء تعقیب ایله هم جناب منع تعالی و تقدس حضرتارینه قارشی اولان و ظائف شکری ایفایه هم اعدانک کفتکولرینه ترک مبالاته نم الهیه نک سبیتی افاده بیوریلیور. اعدانک کفتکولری دیدک، زیرا معلوم‌درکه سوره جلیله، کوثر عاص ابن وائلک محمد صلی الله علیه وسلمک اولاد ذکوری اولمادینگدن میوه‌سز اغاج کیدر دیمسی اوذرینه نازل اولمشدر.

۲ — لام تخصیص ایله عاص ابن وائل واوکیلرک کندی مصنوعلری تخته پارچه‌سنہ تاپه‌حق قدر بلاحت کوسترمیرینه تعریض و جناب پیغمبرک خالصاً لوجه الله عبادته پا بر جای ثبات اولمیرینه تنبیه بیوریلیور.

۳ — عبادتك بدینه و مالیه قسم‌لرینه اشارت بیوریلیور.

۴ — بوایکی عبادت ایله جناب فیخر الرسل افندمنک صلاته اولان اختصارلری ایله تصدق خصوصنده کی علو همتلرینه اشارت بیوریلیور. (جعلت قرة عینی في الصلوة) حدیث شریف ایله حجه‌الوداعنده یوز دومنک اهدا ایدلیسی بو اختصاص و عالی همته بر نشانه‌در.

۵ — برنجی جمله‌ده لامک ذکر اولنسی ایکنچی جمله‌ده خذفه قرینه طو توهرق ایکنچیده هم لام ایله برابر مدخلک خذفیه اختصار ایدلیلیور. [**] هم ده برنجیده کی اختصاص معناستی افاده‌دن کیرو قلامایور.

۶ — صنت بدیعدن اولان سیجه رعایت ایدلیلیور.

۷ — (لربک) لفظی طریق التفات اوزره ایراد و مضمون‌دن مظہرہ صرف ایدلکله یعنی (انـا) دینیوبه (لربک) دینـکله معبودک جلالت و ربوبیت ایله متصف اولدینـفه اشارت بیوریلیور.

۸ — (لربک) لفظی ایله معبودک صفت ربوبیت و مالکیت ایله متصف اولمنک لزومی اشعار و بوسیله مملوک و مربوب اولان ماسوایه عبادت ایدنـک خطالری دخی اخطار ایدلش اولیور.

سوره جلیله، کوثرک اوچنچی آتی که (ان شاشک هو الابت) آیت سبحانیه‌سیدر، بودخی بش فائده‌یی شاملدر.

۹ — کندی امورلرینه اقبال ایدوب اعدانک شنائت وعداوـتلری ایله احتفال ایتمهـک خصوصی جملهـنک استیناف طریقی اوزره ایراد بیورـلـسـیـلـه تعلیل بیورـلـسـیـلـرـکـهـ قـرـآنـ کـرـیـمـدـهـ بـوـکـیـ حـسـنـ مـوـقـعـ پـکـ چـوـقـدـرـ.

[**] قاعدة لامـهـ مدـخـرـلـیـ ضـمـرـ اـرـلـهـ جـدـدـیـ کـهـ (وـانـحـرـلـهـ) دـهـکـ اـقـهـنـاـ اـیدـرـدـیـ.

اثباته کافیدر. لغت اخراـیـهـ تـرـجـمـهـ قـرـآنـ کـرـیـمـ خـصـوـصـنـدـهـ کـیـ مـسـاـعـدـهـ شـرـعـیـهـ آـنـجـقـ هـیـچـ بـرـ وجـهـهـ عـینـ قـرـآنـ اـعـتـارـ اوـلـنـامـقـ شـرـطـیـلـهـ اـوـلـاـ کـنـدـیـ لـسـانـلـرـنـدـنـ اـحـکـامـ قـرـآنـیـیـ بـیـ اوـکـرـنـوبـ بـعـدـ تـفـصـیـلـ وـحـقـایـقـهـ اـطـلاـعـ ضـمـنـنـدـهـ لـسـانـ جـلـیـلـ عـرـبـیـیـ تـعـلـمـهـ خـواـهـشـکـوـ اـوـلـقـ اـوـزـرـهـ اـوـلـورـ. بـوـ فـکـرـ مـشـرـوـعـکـ خـارـجـنـدـهـ اوـلـهـرـقـ اـیـشـیدـیـلـنـ وـکـوـرـیـلـنـ تـرـاجـمـ مـتـعـدـدـهـ مـوـجـودـهـ اـیـسـهـ بـزـمـ ثـبـاتـ فـکـرـمـزـیـ قـطـعـمـادـوـ چـارـاستـغـرـابـ اـیـدـهـ مـزـ. زـیرـاـ تـرـاجـمـ مـذـکـورـهـ نـکـ اـکـثـرـیـسـیـ بـرـ طـاقـ عـقـلـیـ غـیرـ مـسـلـمـهـ طـرـفـدـنـ یـازـلـشـدـرـکـهـ آـنـلـرـمـقـضـهـ اـیـدـیـلـرـ تـبـعـهـ مـعـذـورـدـرـلـرـ. وـارـسـونـ بـوـکـیـلـرـ دـقـایـقـ قـرـآنـیـیـهـ وـقـوفـ اـدـعـاـ اـیـتـسـونـ، نـفـسـ الـاـمـرـ اوـیـلـهـ مـیـ اـوـلـقـ لـازـمـ؟ـ تـرـاجـمـ مـذـکـورـهـ نـکـ نـفـاطـ کـثـیرـهـ سـنـدـهـ یـکـدـیـکـرـهـ قـارـشـیـ کـوـرـلـکـدـهـ اـوـلـانـ مـبـایـتـلـرـیـ، وـقـوـفـسـترـلـغـیـ پـکـ اـعـلـاـ تـصـوـیرـ اـیـدـیـلـیـورـ. مـدارـکـ بـشـرـیـهـ اـیـچـونـ اـسـرـارـ آـیـاتـ رـبـانـیـهـ وـمـعـانـیـ عـرـبـیـ اـصـلـیـهـ بـیـ اـحـاطـهـ اـیـدـهـ بـیـلـمـهـ نـکـ عـدـمـ اـمـکـانـیـ اـیـلـهـ اـسـلـوـبـ عـرـبـیـ اـوـزـرـهـ قـرـآنـ جـلـیـلـ عـنـوانـهـ مـعـبـحـزـ اـوـلـوبـ اـسـالـیـبـ سـائـرـ اـعـجمـیـهـ دـهـ اـعـجـازـیـلـکـ سـکـتـهـ دـارـ اـوـلـهـجـغـنـ بـیـانـ اـیـچـونـ لـایـعـدـ دـلـاـئـلـ عـقـلـیـهـ وـنـقـلـیـهـ مـوـجـودـ اـیـسـدـهـ آـنـلـرـدـنـ بـوـرـاـهـ یـالـکـنـ بـرـ دـانـهـنـکـ مـحـاـکـهـ آـتـیـهـ اـیـلـهـسـرـدـیـهـ لـزـوـمـ کـوـرـدـمـ: هـرـکـسـکـ مـعـلـومـیـ اـوـلـدـینـیـ اـوـزـرـهـ سـوـرـ قـرـآنـیـهـ دـنـ سـوـرـةـ قـصـیرـهـ کـوـثرـ اـوـجـ آـیـتـ جـلـیـلـیـهـیـ شـاـمـلـدـرـ. بـوـنـدـرـکـ بـرـنـجـیـسـیـ اـوـلـانـ (انـاـ اـعـطـیـنـاـ کـالـکـوـثـرـ) اـیـتـ سـبـحـانـیـهـیـ بـرـوـجـهـ زـیرـ سـکـنـ فـائـدـهـ وـنـکـتـهـیـ مـحـتـوـیدـرـ:

۱ — جـمـعـ مـتـكـلـمـ ضـمـيرـیـهـ اـحـسـانـ اـیـدـنـ ذـاتـکـ عـظـمـیـ اـفـادـهـ بـیـورـیـلـهـ رـوـنـکـلـهـ عـطـیـهـ نـکـ دـهـ نـعـمـتـ عـظـمـاـ اـیدـوـکـنـکـ اـعـلـانـ بـیـورـلـسـیـدـرـ.

۲ — مـبـتـدـیـهـ جـمـلـهـ فـمـلـیـهـ اـسـنـادـ اـیـدـیـلـهـ اـیـلـهـ رـکـاـثـیـاتـ خـبـرـکـتـأـ کـیدـبـیـورـلـسـیـدـرـ.

۳ — ضـمـيرـمـتـكـلـمـکـ جـمـعـ اـوـلـهـرـقـ اـیـرـادـیـلـهـ عـظـمـتـ رـبـوـبـیـتـ اـشـعـارـ بـیـورـلـسـیـدـرـ.

۴ — جـمـلـهـ نـکـ قـسـمـ مـجـرـاسـنـدـهـ جـارـیـ اـوـلـانـ حـرـفـ تـاـ کـیدـ اـیـلـهـ تـقـدـیرـ بـیـورـلـسـیـدـرـ.

۵ — فعل صیغه ماضیه ایله ایراد بـیـورـیـلـهـ صـاحـبـ کـرـمـدـنـ اـنـظـارـ اـیـدـلـیـلـهـ بـرـنـعـمـتـکـ وـاقـعـ اـیـمـشـ کـیـ تـلـقـیـ اـیـدـلـسـنـکـ اـفـادـهـ بـیـورـلـسـیـدـرـ.

۶ — کـوـثرـ لـفـاظـنـکـ مـوـضـوـعـنـکـ خـذـفـیـهـ دـائـرـهـ شـمـوـلـنـکـ کـانـهـ خـیـرـاتـهـ توـسـیـعـ بـیـورـلـسـیـدـرـ.

۷ — کـثـرـتـ مـعـنـاسـنـیـ اـفـادـهـ اـیـدـنـ کـوـثرـ لـفـاظـنـکـ صـیـغـهـ کـثـرـتـهـ زـائـدـ اوـلـهـرـقـ اـتـیـانـیـ اـیـلـهـ مـبـالـعـهـ مـعـنـاسـنـکـ اـفـادـهـ اـیـدـلـسـیـدـرـ.

۸ — کـوـثرـ لـفـاظـنـکـ لـامـ تـعـرـیـفـ اـیـلـهـ تـصـدـیرـ اـیـدـلـسـیـلـهـ مـعـنـایـ کـثـرـتـکـ تـشـمـیـلـ وـتـکـمـیـلـدـرـ. زـیرـ اـلـامـکـ عـهـدـ اـیـچـونـ اـوـلـمـسـنـهـ قـرـینـهـ بـوـلـمـدـیـفـنـدـنـ حـقـیـقـتـهـ صـرـفـ اـیـدـلـیـسـیـ لـازـمـ کـلـیـرـ. حـقـیـقـتـکـ اـیـسـهـ اـفـرادـ نـسـبـتـیـ مـسـاـوـةـ اوـزـرـهـ دـرـ. بـنـاءـ عـلـیـهـ لـامـ تـعـرـیـفـ اـیـلـهـ اـفـرـادـ کـوـثرـکـ هـیـچـ بـرـیـ خـارـجـ اوـلـمـاـقـ مـوـزـرـهـ مـعـنـایـ کـثـرـتـشـمـیـلـ اـیـدـلـشـ اـوـلـیـورـکـ بـوـنـکـلـهـ فـیـخـرـ الـکـائـنـاتـ اـفـدـمـنـکـ اـوـلـادـ ذـکـورـ اـیـلـهـ تـعـقـیـبـ اـیـدـلـامـسـیـ اـعـتـراضـهـ قـارـشـیـ مـعـقـولـ بـرـجـوـاـبـکـ اـسـتـخـرـاجـیـ تـسـهـیـلـ اـیـدـلـشـ اـوـلـیـورـ. چـوـنـکـ کـنـدـیـلـرـنـدـنـ صـوـکـرـهـ اـوـلـادـ ذـکـورـیـ اـبـقاـ اـیـدـیـلـهـ جـکـ اـوـلـسـهـ بـدـیـ

قرآن کریم کو حکم و متشابہہ شمولندہ کی حکم ربانیہ نک کافہ سنبھال
تعداد اپنے کو مقاہلہ نک جنمی مساعداً اولماد یغدن بوقدر لہ اکتفا اولنور۔
العاقب یقین مالم یقل علی ما قیل و اللہ یہدی الی سوا السبیل
ایمیدی قرآن کو مجذہ عظمائی نبویہ ایدوی و لو عربی اولسون
بشقہ بر قالب افراغ ایدیله جکی تقدیر ده اسرار اعجازیہ خلال طاری
اولہ جنمی بیلندیکی حالدہ هانکی بر متقد آنی السنۃ سائزہ یہ تبدیل دن
صکرہ عین قرآن اعتقاد ایدر؟ و بو دام انفالہ هانکی بر اعمما
اکوپ بلدیہ رہیں باقی طو تو لور؟

محمد فرموده

حمد پھر فکر یہ

مادیونک شہبازیلہ، آنلرک بطلانی

بو نظر یہ نک خلاصی شودر:

دکن، بوتون انواع واجناس مختلفہ سی داخل اولہ دینی حالدہ،
بو کائنات ارضیہ نک اصلیدر۔ دکن اعصار قدیمہ دن بزندہ بوتون کرۂ زمینی ستر ایتمش اولہ دینی ایچون ایچنہ یاشایان مخلوقات او زمان کاملًا ارضہ انتقال ایدن اورادہ یاشاما یہ باسلامش۔ بونک ایچون بسیط بر جھرہ نباتیہ دن اکلن حیوانات او لان انسانہ وارنجیہ یہ قدر ارضہ کو روشن مخلوقات کا نہ سنک اصلی دکندر۔ یعنی بوتون مخلوقات

و قیاہ بحری حیوانات ایمیش۔ استاد مایہ دیبور کہ:

«ایستر ایکی ایاقلی، ایستر قاندلی اولہون؛ ایستر زاحفہ صنفندن بو لسون، یہ یوزندہ یاشایان نہ قدر حیوانات وارسہ دکندر عینی یاخود یقینی بولنور۔ بو مخلوقات عنصر مادن عنصر هوایہ انتقالی یا لکنر ممکن اولہ قلمار۔ باکہ بر چوق مثاللر لہ ثابتدر۔ بز بورادہ دکندر وقاردہ یاشایان حیوانات ایلہ ییلاندر دن، قاپلو مبغہ اردن، صو کلبکلر دن، دکن کو پکلر دن، دکن کو پکلرینک اجناس مختلفہ سندن، علی السویہ هوادہ و صو دہ یاشایان حیوانات دن، یاخود بھضاً قاردہ، بعضاً دکندر ده تعیش ایدنلر دن بحث ایدہ جلک دکلز۔ بز آنچق هوادہ یاشایانہ بیلن حیوانات دن بحث ایلہ جکنر۔

معلوم در کہ حیوانات بحریہ ایکی قسمدر۔ بر طافقی صویک ایچنہ یوزدر ک کنندن کوچک اولانلری صید ایدر۔ دیکر قسمی صویک دینندہ یورو و یورک اورادن ہیچ آیری لاز، یاخود زادر آیریلور۔ بونلر ک یوزمہ یہ ہیچ قابلیتی یوقدر۔ او حالدہ جو هوادہ یوزمکدہ اولان طیور ک سمک طیار نوع دن حصو لہ کلڈیکنندہ، یاخود اوچایہ وسط ارض دن یوکسامیہ یہ مقدر اولہ میان حیوانات بریہ نک قمر بحر دہ یاشایان حیوانات بحریہ دن تشعب ایدیکنندہ کیم شہباد بیلیر؟»

سن اکر بو نظر یہ نک صحتہ قانع اولق ایستر ده (اللہ کو سترہ سین) مسئله فی تعمیقہ چالیشیر سہ کنر دیر لور کہ:

۲۔ جملہ نک خاتمہ اگر ارضی بیان حکمتہ مبنی از ازال بیور لمش یعنی اعدانک مقطوع العاقبہ اول غلطہ عداوت تدریں کی دخن کسی لہ جکنی بیان ایمک اوزرہ ایراد بیور لمش بر جماعتہ معترضہ اول منک امکانیدر۔

۳۔ عاص ابن وائل صفت شنائیت ایلہ ذکر ایدیلوب امنک ترک ایدلسی هم حکمی کافہ ارباب عداوتہ تشميل، ہم دہ «مشتق اوزرینہ حکم مأخذنک علیتی افادہ ایدر» قاعدہ منجھ مرصوم عاصک مقطوع العاقبہ اول منک مخصوصاً عداوت ندب ایلری کلڈیکنی افادہ ایدیلور۔

۴۔ جماعتہ حرف تائیکد ایلہ تصدیر ایدلکلہ اعدانک تفوہات حسودانہ لرینک قطعیاً صدقہ مقارن اولمادی نی اکلاشیلیور۔

۵۔ جملہ نک طریق قصر ایلہ ایراد بیور لسیدر کہ بوندن زبده حقائق عالم افتد مزہ اظہار عداوت ایدنلر ک (ابر) یعنی مقطوع العاقبہ اولمکری دیکر ز مرہ ابترہ رحمت اوقودہ جو مرتباً ده ایدوی اکلاشیلیور۔ ایشته صغر ہجمیلہ برابر دها بر جو حق نکات و محسان ایلہ مشحون او لان بوسوڑہ قصیرہ بیلیغہ نک هم فوائد اعجاز کارانہ مسرو ودی حاوی اولق هم ده اهنک ولطائفی و شیوه کبریا نماسی محاذ نہ ایدلک اوزرہ هانکی لسانہ ترجمہ سی قابل اولہ بیلیر؟ کرچہ بر فکر صحیح اولہ دینی حالدہ بر لساندہ ایدہ جکی تائیری هر لساندہ ایدہ بیلیر جملہ حکمی سی طوغر و در، انکار اولہ ماز، اما بر لساندہ حاوی اولہ دینی نکاہ خفیہ سیلہ آهنک ولطائفی هر لساندہ اجرا ایدہ جکی ادعائی دہ پک قولای تسلیم ایدیلہ منز۔ ذاتاً مبحث کلامک تائیری جھتی دکل، وجہ اعجاز کارانہ سنک محاذ سی جہت مهمہ سیدر۔

قرآن مجید ک وجہ اعجاز ندن بری ده محکمات و متشابہاتی جامع اولمکسیدر کہ بوندہ او لان حکم عجیب دن بر قاتھنک اولسون تائید مدعی ضمیت ده ذکر ایدلسی صدد دن خارج دکلدر صانیم:

برنجیسی: قرآن کریمی نظر ڈیقیقہ و فکر سلیم ایم مطالہ ایدنلر ہم تشیہ ہم توحیدہ دلالات ایدر آیت لہ تصادف ایدہ جکنن بالطبع محکمی متشابہ دن تفریق ایچون ادله معقولہ یہ مراجعت ایدہ جکنر کہ بوندن ادله عقلیہ نک و طولایسیلہ عقل مک وحدت وجود حق اثباتہ ذی مدخل ایدوی اکلاشیلیر۔ (فاعتبروا یا اولی الابصار)

ایکنچیسی: قرآن کریمی نظر ایدنلر متشابہاتی کی معانی دیقتہ نک کشفی ضمیت ده علوم عالیہ اصحابہ مراجعت لزومنی حس ایت دیر مک حکمتی در کہ بودہ مجالس علمیہ ترغیب دکل، عادتاً سوق دیکنر۔ (یا ایہا الذین امنوا اتقو اللہ و ابتغوا ایہ الوسیلة)

اوچنچیسی: طریق تقلید دن طریق نظرہ اعلا ایمک حکمتیدر۔ زیرا عقل سلیم اربابی ایچون تعمیق نظر ایمکسین محکم و متشابہ کہ بڑی نہ تقلید ممکن اولہ مادی نی کبی بتوں آیات قرآنیہ محکم اولہ دینی تقدیر ده وادی، تقلید ده قالمق دخن استبعاد ایدیلہ منز۔

در دنچیسی: معرفت حق خصوصی دن عبادک اتعاب فکر ایتلرینک مطلوب الہی اول منی حکمتیدر۔ (تفکر ساعتہ خیر من عبادہ سبعین سنہ)